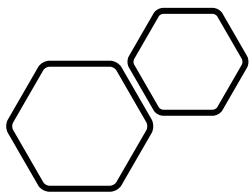

Vai bankas turpinās
finansēt biznesu 2022.
gadā?

Atskats uz 2021.gadu Latvijas ekonomikā

- ❑ 2021. gads kopumā ir bijis veiksmīgs, sasniegts pirms Covid-19 līmenis, ekonomikas atkopšanās - straujāka nekā citviet (spēcīgs ārējais pieprasījums rūpniecībā, eksportā), esam starp līderiem eirozonā, atpaliekam no kaimiņiem.
- ❑ Vienlaikus COVID-19 turpina ietekmēt ekonomiku. Pakalpojumi joprojām ir vājākais posms Baltijas ekonomikā.
- ❑ Valdības atbalsts ir mazinājis COVID-19 ierobežojumu radītos zaudējumus, taču uz parāda un deficīta rēķina.
- ❑ Finanšu nozarē aug noguldījumi un kreditēšana:
 - ❑ Kopš 2020. gada janvāra noguldījumi komercbankās auguši par vairāk nekā 20%,
 - ❑ Kopš 2021. gada sākuma ir audzis arī kopējais banku izsniegtais kredītportfelis - no jauna izsniegto hipotēku apjoms Latvijā ir palielinājies no ~50mEUR/mēnesī 2019. gadā līdz ~ 100mEUR/mēnesī 2021. gadā.
- ❑ Ekonomikā ir atgriezusies inflācija, šobrīd - viena no augstākajām ES, oktobrī 1.reizi kopš 2009. gada sasniedzot 6%, lielākoties skaidrojama ar globāliem faktoriem (degvielas, elektrības, siltumenerģijas cenu kāpums).
- ❑ Nekustamo īpašumu tirgū un būvniecībā aug aktivitāte un arī cenas.
- ❑ Situācija darba tirgū - būtiski uzlabojusies, taču neskaidra. Reģistrētais bezdarbs oktobrī samazinājās līdz 6% (nedaudz virs pirms-pandēmijas līmeņa), vidējā darba samaksa pirmajos 3 ceturkšņos +10%.

Bankas – drošs atbalsts COVID-19 laikā

Noslēgtās saistību izpildes atlikšanas vienošanās (uz 30.09.2020.) kopš ārkārtējās situācijas iestāšanās

Privātpersonu
hipotekārie kredīti

 5 707

315 576 608 EUR

Privātpersonu patēriņa
kredīti (līzings u.c.)

 4 569

23 833 324 EUR

Uzņēmumu
kredīti

 3 117

753 628 127 EUR

Latvijas bankās saistību izpilde šobrīd atlikta 13 393
līgumiem par kopējo summu turpat **1,1 miljards EUR**

2020. gada 3. ceturksnī lielākais noguldījumu apjoms pēdējo divu gadu laikā

- ❑ Noguldījumu apjoms Latvijas bankās sasniedzis 17,74 miljardus eiro.
- ❑ Pēdējo 12 mēnešu periodā noguldījumi ir palielinājušies par 7% jeb 1,19 miljardiem eiro.
- ❑ Būtiskākais pieaugums novērojams privātpersonu noguldījumos - pēdējā gada laikā tie ir palielinājušies par 0,92 miljardiem eiro un sasniedz 56% no kopējā noguldījumu apjoma bankās Latvijā.

Prognozes par Latvijas ekonomiku 2022.gadā (1/2)

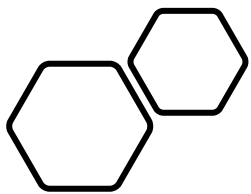
- ❑ Latvijas ekonomikā 2022. gadā ir **pamats piesardzīgam optimismam**, ir gaidāma IKP izaugsme 4-5% (skaidrojams ar ES fondu finansējuma pieejamību, pakalpojumu nozaru atveseļošanās, spēcīgo ārējo pieprasījumu un ievērojamiem mājsaimniecību uzkrājumiem).
- ❑ Vienlaikus ir **daudz nezināmo un risku** (COVID-19 pandēmija un jauni vīrusa paveidi, globālās ražošanas un piegāžu ķēžu problēmas, inflācijas kāpums un tās ietekme uz % likmēm un patērētājiem, ārējā pieprasījuma noturība, iespējamā pārkaršana būvniecībā).
- ❑ **Būvniecībā 2022. būs aktīvs gads - lielākie riski nozarē ir saistīti ar ierobežotām jaudām un potenciālu tālāku cenu kāpumu** (nekustamo īpašumu tirgus ir aktīvs, hipotekārā kreditēšana aug, paredzētas ES fondu investīcijas, 2022. gada valsts budžetā tiek plāno 25% kāpums investīcijās).
- ❑ **Ārējais pieprasījums rūpniecībā saglabāsies spēcīgs** vismaz gada pirmajā pusē. Pasaulē ekonomikā turpināsies piegāžu ķēžu traucējumi, spēcīgs pieprasījums pēc precēm, ko daļēji veido nepieciešamība atjaunot krājumus. 2022. gada otrajā pusē pieprasījums varētu normalizēties, ņemot vērā pakalpojumu plašāku pieejamību, patēriņa cenu kāpumu, ekonomikas sildīšanas pasākumu mazināšanu.
- ❑ **Inflācija kāpums apdraud ekonomikas izaugsmi**. Līdz šim cerības uz pārejošu cenu kāpumu nav attaisnojušās un var kļūt par būtisku risku izaugsmei.

Prognozes par Latvijas ekonomiku 2022.gadā (2/2)

- ❑ **Inflācija liek domāt par ekonomikas sildīšanas pasākumu mazināšanu** - atbalsta pasākumi ir bijuši ļoti svarīgi COVID-19 pandēmijas pārvarēšanā, taču inflācija mazina šo pasākumu efektivitāti. 2022. gada izaicinājums - pareizi novērtēt un ierobežot inflāciju, neapturot ekonomikas izaugsmi.
- ❑ **COVID-19 pandēmija nav beigusies** - jauni vīrusa paveidi, nepietiekama informācija par vakcīnu efektivitāti ilgtermiņā un nepieciešamība pēc balstvakcīnām var radīt jaunus pandēmijas viļņus, tādēļ pastāv risks saskarties ar jauniem ierobežojumiem.
- ❑ **Darba algas turpinās augt un darbiniekus atrast būs grūtāk** (īpaši pakalpojumu nozarēm, kad tās atsāks pilnvērtīgu darbu), jo iedzīvotāju skaits ekonomiski aktīvajā vecumā mazinās, COVID-19 ietekmē daļa strādājošo ir aizgājuši no darba tirgus vai atraduši darbus citās nozarēs.
- ❑ **Klimata jautājumiem ir jānonāk ekonomikas dienas kārtībā.** ES klimata mērķi tuvākajām desmitgadēm ir ļoti ambiciozi, to sasniegšanai nepieciešamas radikālas pārmaiņas gandrīz visas ekonomikas nozarēs. Šī brīža energoresursu cena skaidri parāda, ka atkarība no fosilo energoresursu importa nespēs nodrošināt zemas cenas un ekonomikas attīstību. Ar klimatu saistītās iniciatīvas prasīs būtiskas investīcijas arī Latvijā.

Latvijas Finanšu nozares asociācijas
biedriem pieejamais finansējums
kreditēšanai 2022.gadā

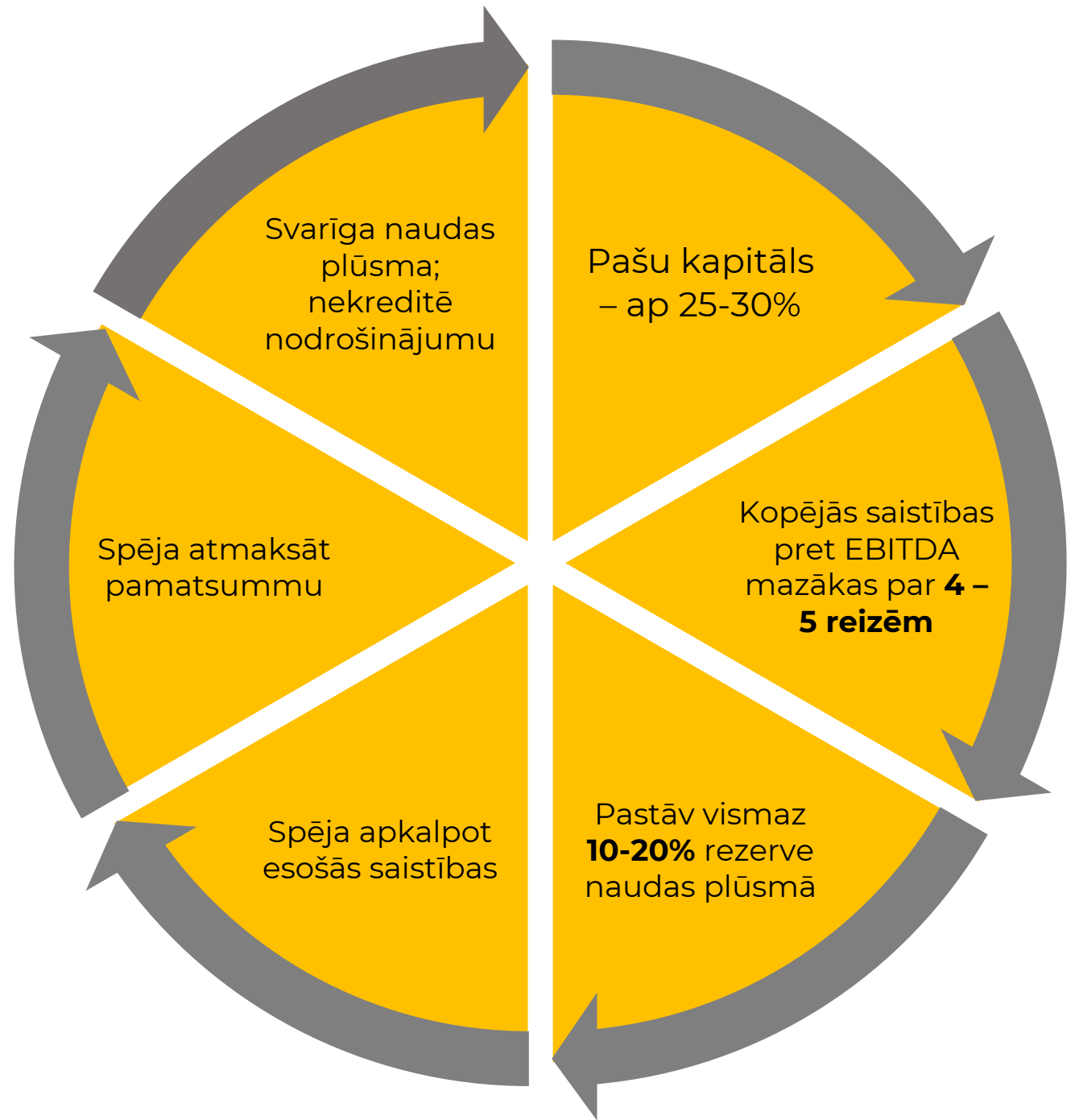
pārsniedz 4,5 miljardus eiro

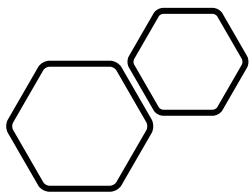

Bankas – iespēja aizņemties

Kredīta pieejamības recepte

Uzņēmumu iespējas aizņemties

Analizējamo uzņēmumu skaits
2020. gadā - **109 906** uzņēmumi.

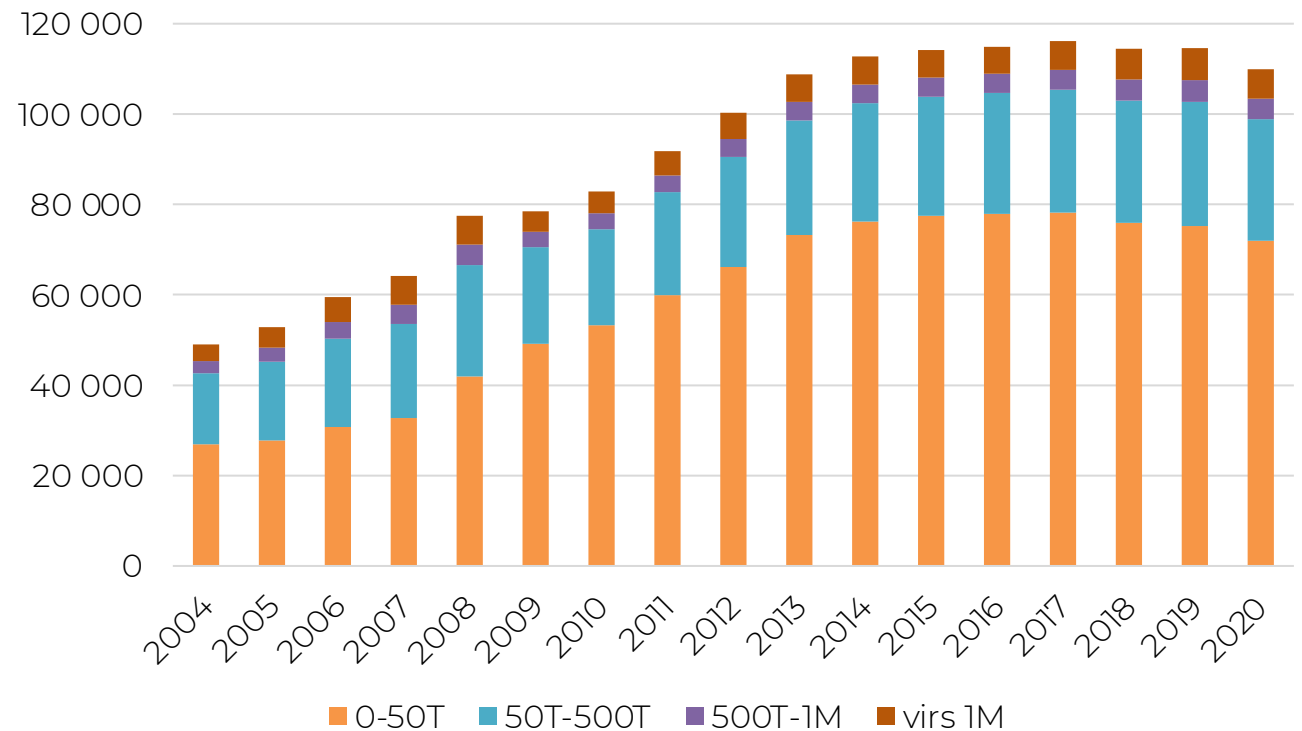
2020. gadā uzņēmumu skaits
samazinājās par 4%. Samazinājums
vērojams visās grupās, bet lielākais
kritums - apgrozījuma grupā **0-50
000 EUR**.

66% no uzņēmumiem gada neto
apgrozījums ir mazāks par 50 000
EUR.

6% jeb 6 518 uzņēmumiem neto
apgrozījums 2020. gadā pārsniedz 1
miljonu EUR.

Vidējais ikgadējais uzņēmumu
skaita pieaugums 17 gadu periodā
ir 5% (CAGR - compound annual
growth rate).

Uzņēmumu skaits sadalījumā pa
neto apgrozījuma grupām

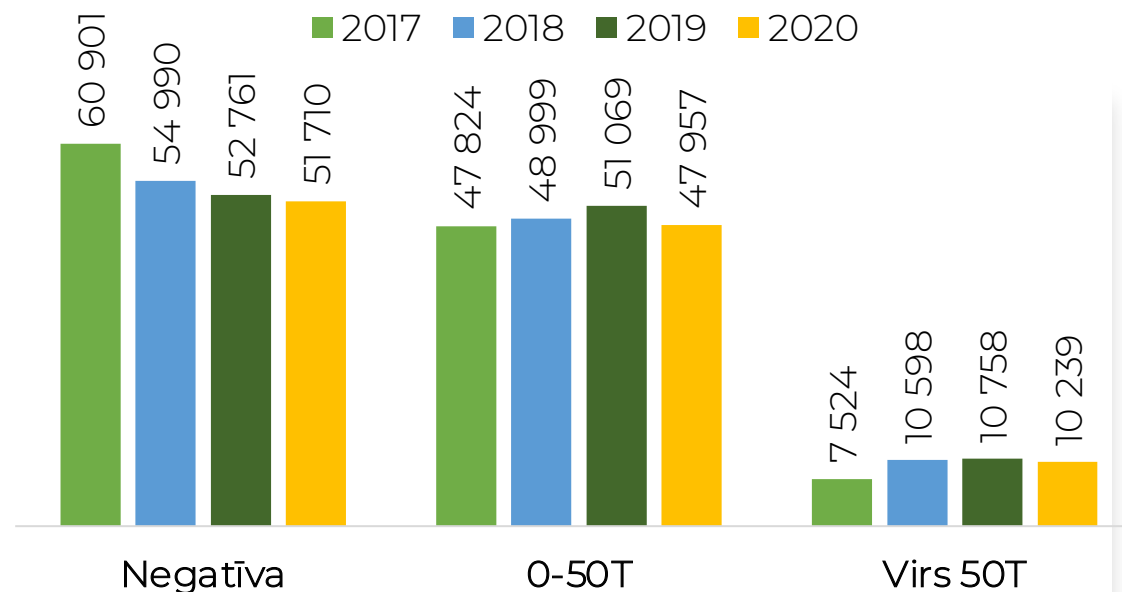

Pēdējo trīs gadu laikā uzņēmumu skaits, kas darbojas ar zaudējumiem, ir samazinājies no ~61 000 līdz ~52 000 (-15%).

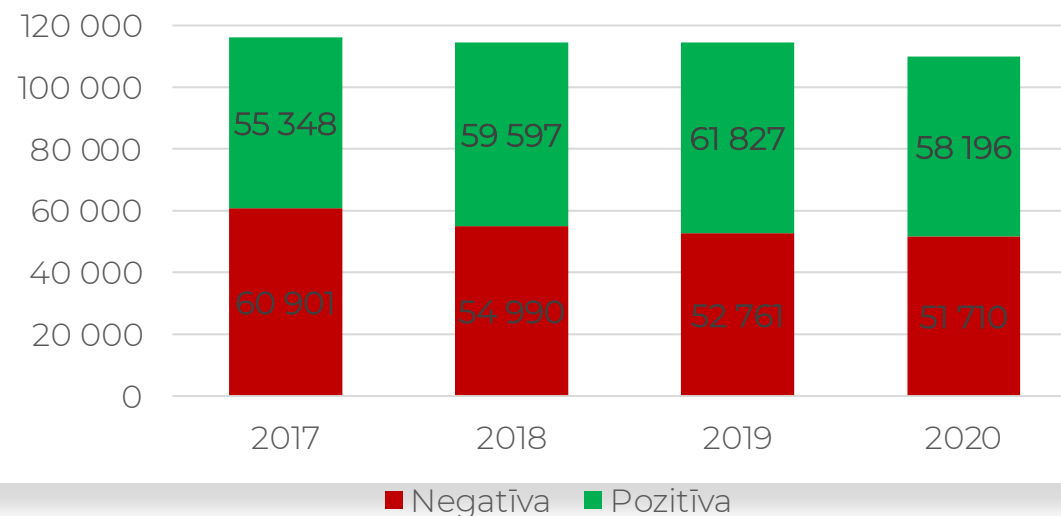
81% uzņēmumu, kuri darbojas ar zaudējumiem, apgrozījums ir mazāks par 50 000 EUR.

2020. gadā 53% uzņēmumu bija pozitīva neto peļņa.

Uzņēmumu skaits sadalījumā pēc neto peļņas

Uzņēmumu skaits ar pozitīvu un negatīvu neto peļņu

2020. gadā 40 462 uzņēmumiem jeb 37% pašu kapitāls bija negatīvs, 69 444 - pozitīvs.

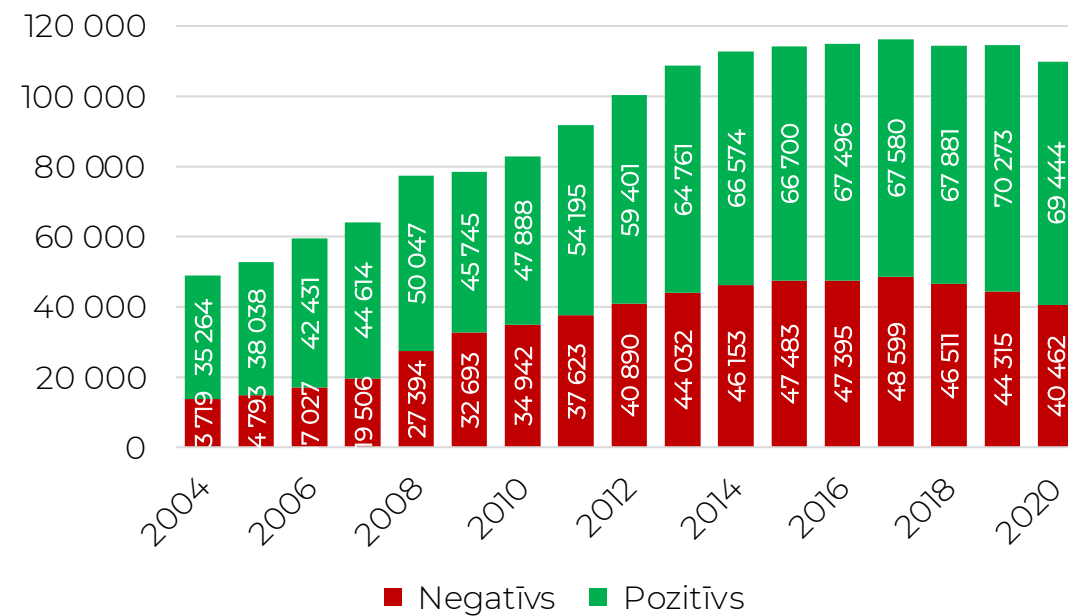
Uzņēmumu īpatsvars ar pozitīvu pašu kapitālu pieaug - no 58% 2017. gadā līdz 63% 2020. gadā.

54 277 uzņēmumiem jeb 49% no kopējā uzņēmumu skaita pašu kapitāla īpatsvars 2020. gadā bija lielāks par 30%.

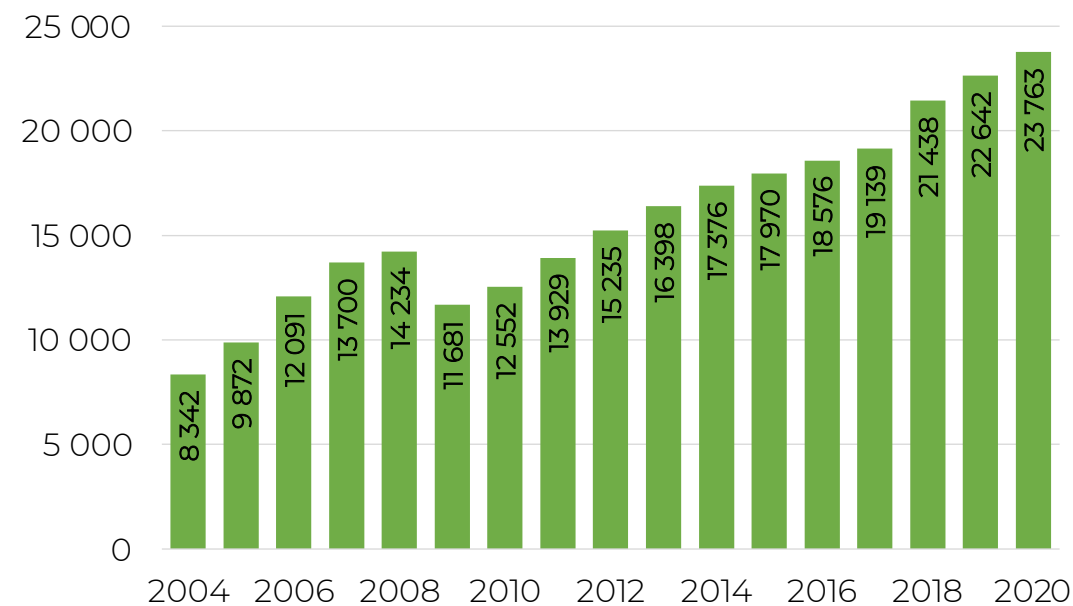
83% uzņēmumiem ar negatīvu pašu kapitālu neto apgrozījums 2020. gadā ir <50 000 EUR.

Uzņēmumu skaits ar pašu kapitālu virs 50 000 EUR pieaug. 23 763 uzņēmumu jeb 22% pašu kapitāls bija lielāks par EUR 50 000.

Uzņēmumu sadalījums pēc pašu kapitāla

Uzņēmumu skaits ar pašu kapitālu >50 000 EUR

Uzņēmumu neto peļņa un pašu kapitāls 2020. gadā

**EUR 2.85
miljardi**

Aktīvo uzņēmumu kopējā
neto peļņa 2020. gadā

**EUR 27.3
tūkstoši**

Vidējā viena uzņēmuma
neto peļņa 2020. gadā

8.5%

Vidējā pašu kapitāla
atdeve (ROE) 2020. gadā

107 906

Aktīvo uzņēmumu skaits
2020. gadā

**EUR 34.6
miljardi**

Aktīvo uzņēmumu kopējā
pašu kapitāla vērtība 2020.
gadā

**EUR 320
tūkstoši**

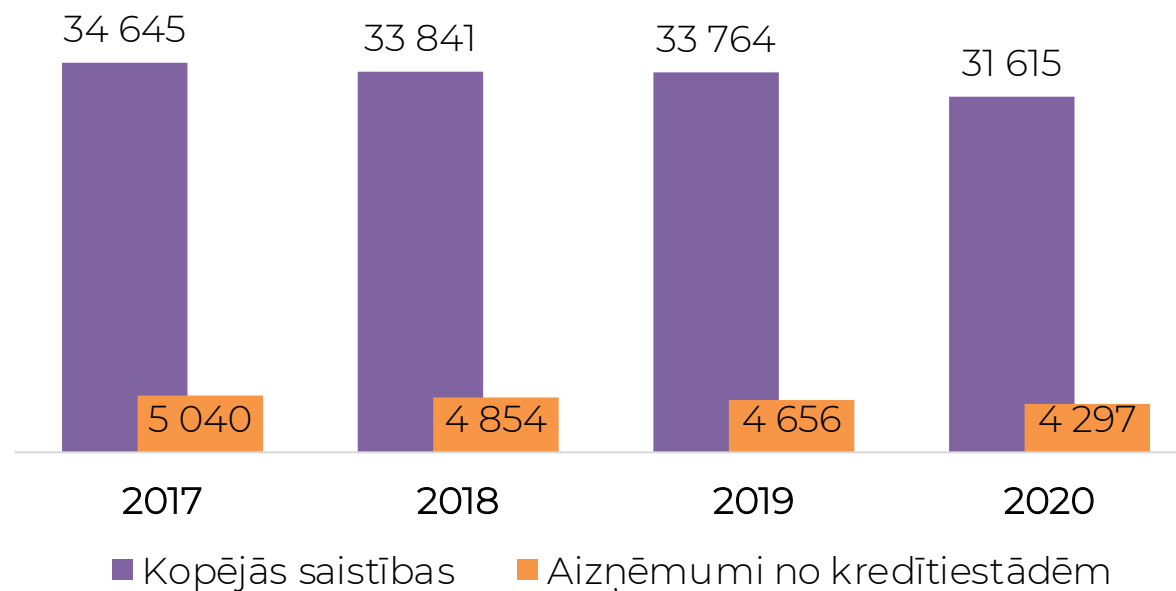
Vidējā viena uzņēmuma
pašu kapitāla vērtība 2020.
gadā

2020. gadā kopumā bija 31 615 uzņēmumu, kuru saistības pārsniedza 50 000 EUR.

No tiem 14% jeb 4 297 uzņēmumiem saistības veidoja aizņēmumi no kredītiestādēm ar apjomu virs 50 000 EUR.

Uzņēmumu skaits, kuru aizņēmumi no kredītiestādēm pārsniedz 50 000 EUR, samazinās. Pēdējo trīs gadu laikā skaits samazinājās par 9%.

Uzņēmumu skaits, kuru saistības ir lielākas par 50 000 EUR

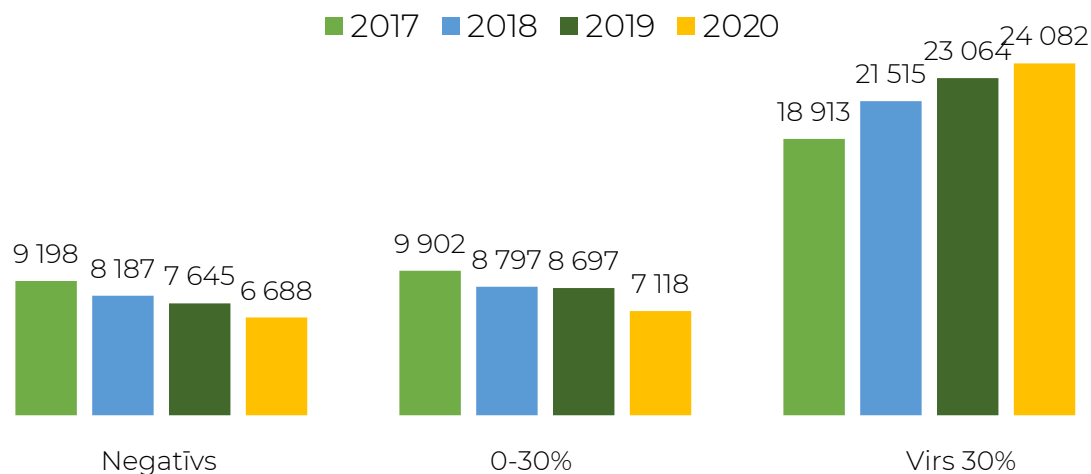

74% uzņēmumu ar apgrozījumu virs 50 000 EUR neto peļņa ir pozitīva.

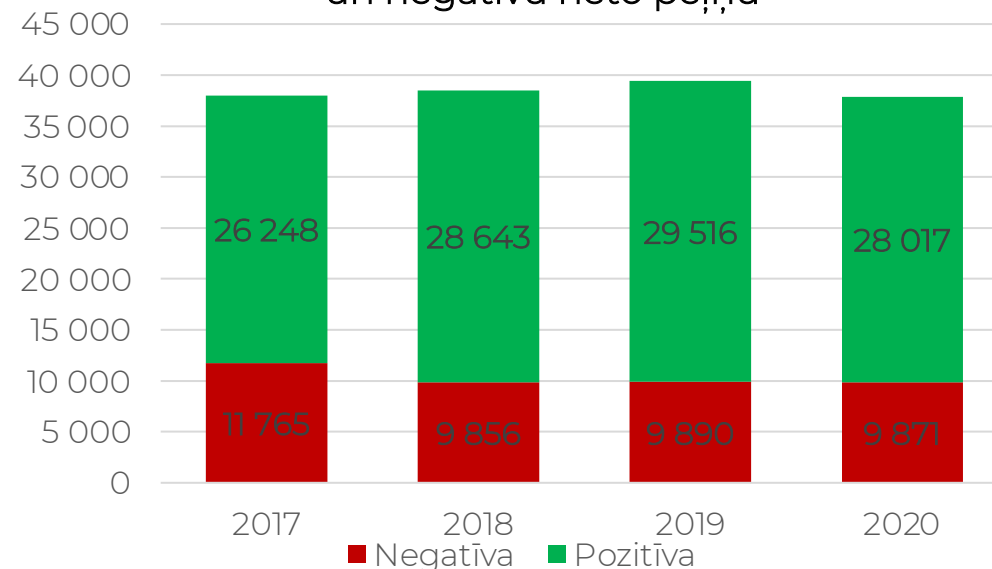
87% uzņēmumu ar apgrozījumu virs 50 000 EUR likviditātes rādītājs ir lielāks par 1..

Banku finansēšanas mērķauditorija galvenokārt ir uzņēmumi, kuru pašu kapitāla īpatsvars no kopējiem aktīviem pārsniedz 30%. Šādu uzņēmumu skaits ir pieaugošs, pēdējo trīs gadu laikā tas ir palielinājies par 27%. Kopumā 64% jeb 24 082 uzņēmumiem ar apgrozījumu virs 50T EUR pašu kapitāla īpatsvars ir lielāks par 30%.

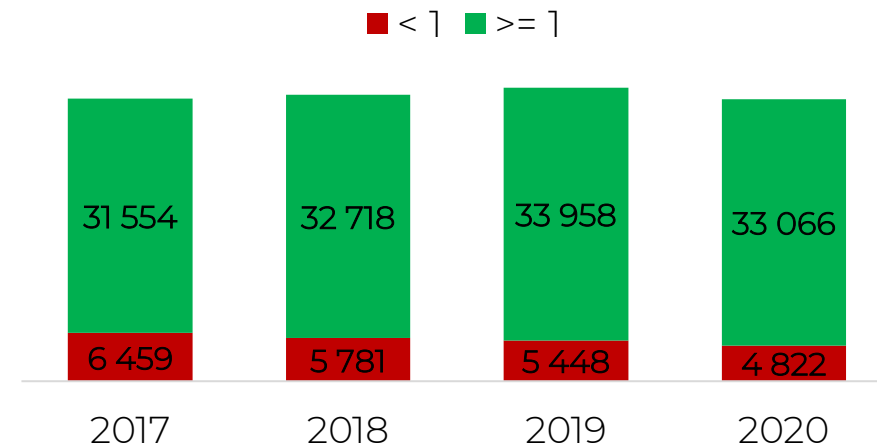
Uzņēmumu skaits sadalījumā pēc pašu kapitāla īpatsvaru un ar apgrozījumu virs 50 000 EUR

Uzņēmumu skaits (apgrozījums > 50 000 EUR) ar pozitīvu un negatīvu neto peļņu

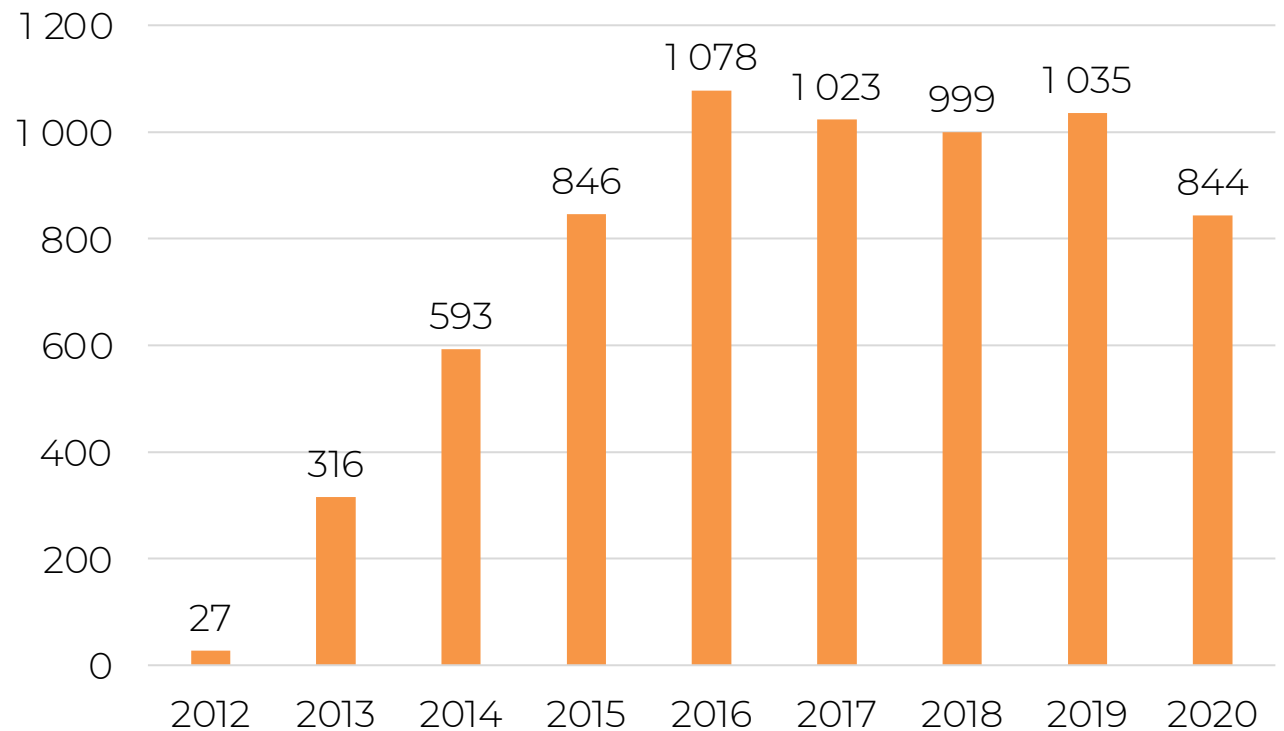

Uzņēmumu skaits sadalījumā pēc tekošās likviditātes rādītāja un ar apgrozījumu virs 50 000 EUR

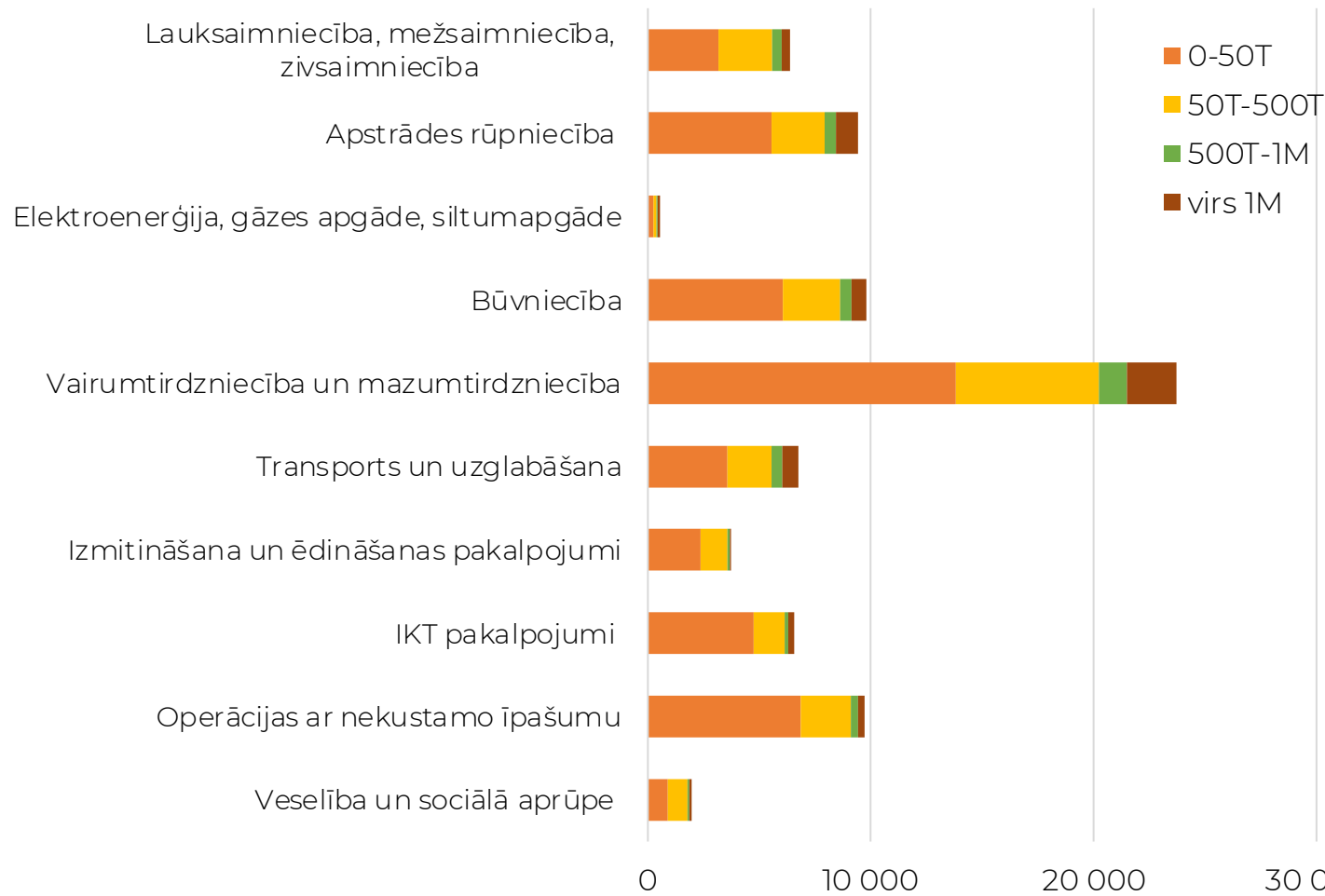
Pakāpeniski **samazinās** uzņēmumu skaits, kuru saimniecisko darbību aptur VID.

90% gadījumu lēmums pieņemts par uzņēmumiem ar apgrozījumu zem 50 000 EUR.

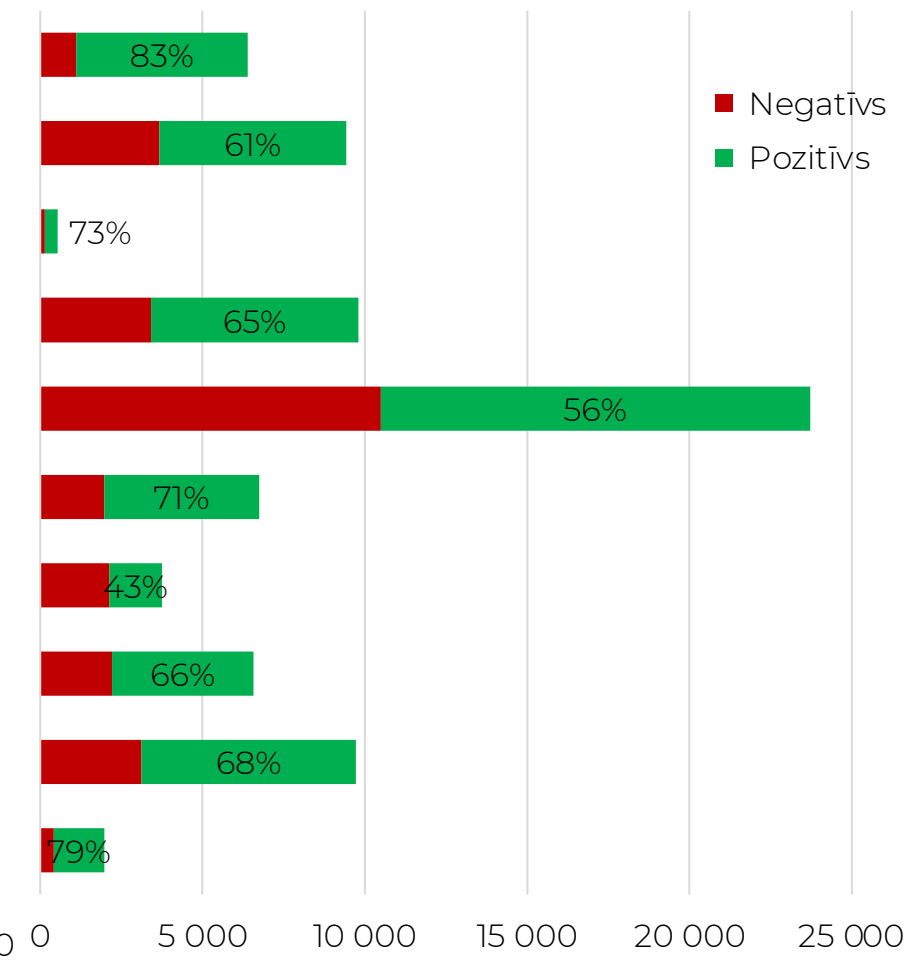

Datu avots: Lursoft

Uzņēmumu skaits sadalījumā pa nozarēm un neto apgrozījuma grupām 2020. gadā

Uzņēmumu skaits ar pozitīvu un negatīvu pašu kapitālu sadalījumā pa nozarēm 2020. gadā

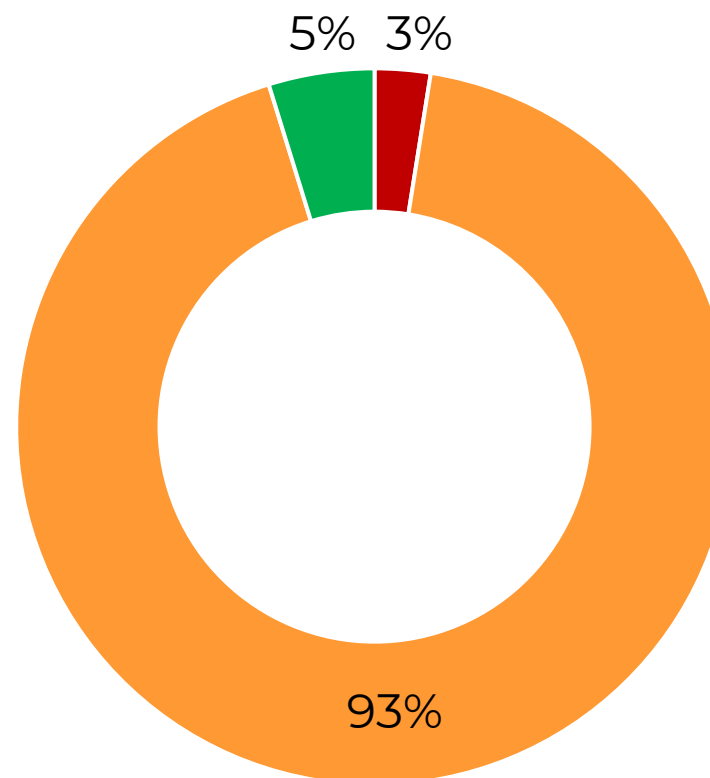
93% gadījumu (pārsvarā mazo uzņēmumu) EBITDA ir nulle jeb neaprēķināma, jo trūkst dati, lai aprēķinātu precīzu EBITDA.

3% uzņēmumu EBITDA 2020. gadā pārsniedza 200 000 eiro.

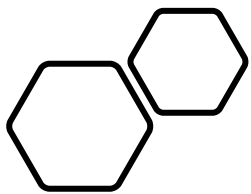
71% uzņēmumu ar apgrozījumu virs 10 miljoniem eiro EBITDA pārsniedz 500 000 eiro.

EBITDA 2020. gadā

■ Negatīvs ■ Nulle ■ Pozitīvs

Datu avots: Lursoft

Uzņēmējdarbības vides izaicinājumi

Noziedzīgi
iegūtu
līdzekļu
legalizācija

Izvairīšanās no nodokļu nomaksas
– ap **500 miljoniem** EUR gadā

Korupcija – ap **500 miljoniem** EUR
gadā

Maksātnespējas procesa efektivitāte

- **55%** visu juridisko personu procesu tiek pabeigti ar ziņojumu, ka nav mantas (salīdzinoši – 2019.gadā šis rādītājs bija 59%)
- Nodrošinātie kreditori atgūst tikai **25 centus no 1 EUR**, bet procesa izmaksas pārsniedz atgūto apjomu, **sasniedzot 74 centus no katra EUR; salīdzinājumā ar 2019.gadu** (kad rādītāji bija, attiecīgi, 38 centi un 43 centi) **situācija ir būtiski pasliktinājusies**

Agrīnā brīdināšana

Par uzņēmumiem, kuriem maksātnespēja izbeigta laikā no 2012. – 2014.gada 30.jūnijam, VK konstatēja, ka **44% gadījumu** uzņēmumiem bija negatīvs pašu kapitāls **vienu vai divus gadus** pirms maksātnespējas pasludināšanas

Latvijas starptautiskie novērtējumi ietekmē pievilcību investoriem un kredītēšanas risku svēršanu

141 valstu vidū Globālajā konkurētspējas reitingā 2019.gadā Latvija ir novērtēta īpaši **vāji** tajos konkurētspējas rādītājos, kas raksturo **“juridisko vidi”**

**Regulējuma efektivitāte
strīdu izšķiršanā**

40

93

61

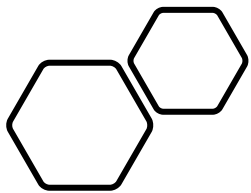

**Tiesu sistēmas
neatkarība**

22

74

53

Risinājumi

A large yellow circle containing the white number '1', serving as a section marker.

Tiesisko risku mazināšana kreditoriem, tostarp, strādājot pie labākiem Latvijas reitingiem novērtējumā

Attīstīt kapitāla tirgu

Valstis, kurās ir attīstīts kapitāla tirgus, spēj operatīvāk pārvarēt krīzes

Ierobežot ēnu ekonomiku

Tai ir būtiska negatīvā ietekme gan uz tautsaimniecības kreditēšanas straujāku pieaugumu, gan tautsaimniecības ilgtspēju

Veicināt finanšu pratību gan
uzņēmēju vidū, gan izglītības
programmās skolēniem un
studentiem

Avoti

Finanšu sektora attīstības padomes sēde, Finanšu izlūkošanas dienesta informācija, 2020.gada 3.septembris

Is less more? Profitability and consolidation in the European banking Sector, 2019.gada jūlijs, 11.lpp., <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/speeches/date/2019/html/ssm.sp190704~1f442782ac.en.pdf>

Lursoft pēc Latvijas Finanšu nozares asociācijas pasūtījuma sniegtā informācija

Maksātspējas kontroles dienesta 2020. gada ziņojums, 33.lpp., <https://www.mkd.gov.lv/lv/media/1513/download>

The Global Competitiveness Report 2019, https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

Valsts kontroles Revīzijas ziņojums «Vai valstī īstenotā maksātspējas politika ir efektīva?», 2015.gada 3.marts, 60.lpp., https://www.lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile//uploads/reviziju-zinojumi/2014/2.4.1-5_2014/2.4.1-5_2014/revzin_mn_3mar2015.pdf

Vai bankas turpinās
finansēt biznesu 2022.
gadā?